

מסורת הש"ס

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא עג.

עין משפט
נר מצוה

א א מוי פכין מהל
מכירה ה' א פמה עין
עב נוסע' ח'מ' י'כ
ספק' א:

ולוימא מחלוקת ר"ש ורצנן. והוה משמע לן דר"ש לדברייה דרצנן קאמר להו כדאמרו לעיל [עג:]: דאי ממתיני הוה אמינא דצחרוב ושקמה מודי להו כדקמיא בהדיא [לעיל עא]. אלא חרוב המורכב כו' משמע דצחרוב וסקן מודי להו ר"ש לרצנן: **הא קמ"ל כו'.** הא עדיפא לאשמועינן דהאיא דר"ש ממילא שמעינן ליה לדברייה דרצנן קאמר להו כדדייקינן מצרייתא לעיל: הדרן עלך המוכר את הבית

המוכר את הספינה. סתם: **תורן ונס ועוגין וכל המהיגין.** בגמ' מפרשי: **עגדים.** שיש לו לצלל הספינה להנהיגה ולשמור פרקמטיא שלו שבתוכה: **מלופין.**

למת בתוכן האנתיקי דהיינו פרקמטיא של ספינה כדמפרש בגמ' [עו:]. וכל הני נמי לימנחו בכלל הקדש שאם הקדיש את הספינה לא הקדיש את אלו מדלא קמי לה צפיקין דלעיל והיינו טעם דכל הני דחשיבנא צפיקין דלעיל צית המרחץ צית הדז ועיר ודהה כולוהו מקרקעי נינהו וכל הני דחשיב לא מוכר בטלים קאת אגזן לגבי הקדש וממנה וחלוקת אחין אבל הני דהאי פירקא מטלטלי נינהו לא שנה מוכר ולא שנה מתנה והקדש כולן שוין דהנכו דלא מוכר שכסם שלא מוכר כמו כן לא הקדיש ולא נתן: **גמ' אסקריא.** מש"ט שפורשין עליו את הוליון דראש הספינה: **וכן הוא אומר ארו מלגזן כו'.** ראה לדבר דתורן דמתניתין היינו אסקריא שהאסקריא מלרו או מחילין גבוה עושין אותה: **אדרא.** הוא הוליון שפורסים על התורן להוליך את הספינה צרות. וייל"א דלע"ז: **וכן הוא אומר.** דהיינו אדרא שעשי מפשמים וקצובים מין צגד: **עוגינן.** אנקרי"ש של צרול ומשליכין צמים להעמיד הספינה במקום אחד: **וכן הוא אומר.** דעגונן דמתניתין לשון עכוז הוא כדכתיב הלכה מעגנה כמו מעגנה מתעכבו מלהנשא לצלל אלמא עוגין דמתני' היינו עיגון: **משוטום.** שקורין ריימ"א משוטטין צבן את הספינה: **וכן הוא אומר אלוניס מצנן עשו משוטיין.** בספינה מייירי ציחוקאל וקחשיב תשמישי הספינה וכליה ומדקחשיב המשוטות ש"מ דעיקר תשמישי הספינה הן וממדין בכלל הספינה והלכך אמרי

ולוימא מחלוקת רבי שמעון ורבנן הא קמ"ל דרבי מנחם בר' יוסי כר' שמעון סבירא ליה: **הדרן עלך המוכר את הבית**

המוכר את הספינה מוכר את התורן ואת הגם ואת העוגין ואת כל המהיגין אותה אבל לא מוכר לא את העבדים ולא את המרצופין ולא את האנתיקי ובזמן שאמר לו

הוא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכוורין: **גמ' תורן איסקריא** וכן הוא אומר י' ארו מלגזן לקחו לעשות תורן עליך: גם אדרא וכן הוא אומר ש"ש ברקמה ממצרים היה מפרשך להיות לך לנס: **עוגין תני רבי חייה** אלו עוגינין שלה וכן הוא אומר ה' הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן: **תעגנה** לבלתי היות לאישי: **מנהיגין א"ר** אבא אלו המשוטיין שלה וכן הוא אומר י' אלוניס מבשן עשו משוטיך ואבע"א מהכא י' וירדו מאניותיהם כל תופשי משוט ת"ר המוכר את הספינה מוכר את האיסקלה ואת בור המים שבתוכה: **רבי נתן** המוכר את הספינה מוכר את הביצית סומכוס אומר א' המוכר את הספינה מוכר את הרוגית אמר רבא ביצית היינו דוגית: **רבי נתן** בבלאה הוה קארי לה בוצית כדאמרי אינשי: **בוציאתא דמיאשן** סומכוס דבר ארץ ישראל קארי לה דוגית דמטבע לספינה מיתחיו כי צוציאתא דנורא חיוורתא ברישא ומחינן ליה באלותא דחקיק עליה אהיה אשר אהיה י"ה צבאות אמן אמן סלה גוייח אמר רבא אשתעו ל' נחותי ימא בין גלא לגלא תלת מאה פרסי ורומא דגלא תלת מאה פרסי זימנא חדא הוה אזלינן באורחא ודלינן גלא עד דחוינן בי מרבעתייה דכוכבא זוטא והויא ל' כמבוד ארבעין גריי בורא דחדדלא ואי דלינן טפי הוה מקלינן מהבליה ורמי לה גלא קלא לחברתה חבירתי שבקת מידי בעלמא דלא שטפתיה דניתי אנה: **ונאבדיה א"ל** פוק חזי גבורתא דמריך: **וכן הוא אומר חוטא חלא** ולא עברי שנאמר ה' האותי לא תיראו נאם ה' אם מפני לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים חוק עולם ולא יעברנהו אמר ר' רבה לדידי חזי ל' הורמין בר לילית כי קא רהיט אקופיא דשורא דמחווא ורהיט פרשא כי רכיב: **חיותא מתתיה ולא יכיל ליה זמנא** חדא הוה מסרגנא ליה תרתי בודנייתי וקיימן אתרי

תורה אור השלם

- 1 ברושים משניר בגו לך את כל תולדות ארו מלגזן לקחו לעשות תורן עליך. יחזקאל כו ה שש ברקמה ממצרים היה המרצוף להיות לו לנס בבלת וארנזון מאני אלישה היה המכרף. יחזקאל כו ה וירדו מאניותיהם כל תופשי משוט ת"ר המוכר את הספינה מוכר את האיסקלה ואת בור המים שבתוכה: רבי נתן המוכר את הספינה מוכר את הביצית סומכוס אומר א' המוכר את הספינה מוכר את הרוגית אמר רבא ביצית היינו דוגית: רבי נתן בבלאה הוה קארי לה בוצית כדאמרי אינשי: בוציאתא דמיאשן סומכוס דבר ארץ ישראל קארי לה דוגית דמטבע לספינה מיתחיו כי צוציאתא דנורא חיוורתא ברישא ומחינן ליה באלותא דחקיק עליה אהיה אשר אהיה י"ה צבאות אמן אמן סלה גוייח אמר רבא אשתעו ל' נחותי ימא בין גלא לגלא תלת מאה פרסי ורומא דגלא תלת מאה פרסי זימנא חדא הוה אזלינן באורחא ודלינן גלא עד דחוינן בי מרבעתייה דכוכבא זוטא והויא ל' כמבוד ארבעין גריי בורא דחדדלא ואי דלינן טפי הוה מקלינן מהבליה ורמי לה גלא קלא לחברתה חבירתי שבקת מידי בעלמא דלא שטפתיה דניתי אנה: **ונאבדיה א"ל** פוק חזי גבורתא דמריך: **וכן הוא אומר חוטא חלא** ולא עברי שנאמר ה' האותי לא תיראו נאם ה' אם מפני לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים חוק עולם ולא יעברנהו אמר ר' רבה לדידי חזי ל' הורמין בר לילית כי קא רהיט אקופיא דשורא דמחווא ורהיט פרשא כי רכיב: **חיותא מתתיה ולא יכיל ליה זמנא** חדא הוה מסרגנא ליה תרתי בודנייתי וקיימן אתרי

לעזי רש"י
מש"ט. תורן.
וייל"א. מפרש.
אנקרי"ש [אנקרי"ש].
עגדים.
ריימ"א [ריימ"א].
משוטיס.
קוקי"ט [קוקי"ט].
דוגית.
בוצ"א. סוג של ספינה.

רבינו גרשום

זימא באנו לחלוקת ר"ש ורבנן. במבני' וכדאוקטמי' לפלוגתיהו לעיל. משה' נקוט דר' מנחם בר' יוסי ורבנן דהא קמ"ל דר' מנחם בר' יוסי כר"ש ט"ל: **הדרן עלך המוכר את הבית**
המוכר את הספינה: איסקריא. זהו משוט: גם אדרא. אותו בוד שחולין בראש התורן להוליך הספינה ברוח: ואת העוגין. אלו שקורין אנקרי"ש בלע"ז. שנעמדו הספינה שלא תזוז לכאן ולכאן: הלהן תעגנה. אמרה להן וכי תעכבו עמכן מלהנשא לבע"ז. אלו המשוטות. שולונין ריימ"ש: משוט. משוטטין הספינה לכאן ולכאן: האיסקלה. הינו הכירה שמתקין בספינה כדי לבלש עליו צריכין. ואית דאמרי טולס שירודין בר כי ספינה: ואת בור המים. שמתקין שם בספינה כענין בור המשימין שם מים מתוקין לשתות: ואת הדוגית. הינו ספינה קטנה ומנהיגין אותה לנסות הגודלה וסרודנין ולצאת ליבשה והולכין ובאין באותו ביצית. והיינו ביציתא דמישן. נהרא הוא שמו מישן וקטן הוא וזין ליה לזרע בנהר. כי אם בנינו בוציאתא: ואחריתן בסירות דוגה. כך הנביא אמר לישראל סוף שיליכו אתכם שבבי ארצות ספרות קטנות: גלא. לא שיה' שם: נורא חיוורתא. כמו ביצית הראש: אלוותא. מקלות: עד דחוינן יב' מרבעתא נוכבא. שהיינו רואין בית רביעת הנוכב והיי מקומו כשיעור שילוכין לרוע בו מ' מדות של חידל: ואי דלינן טפי. האי גלא הוי מקלינן מהבילא דההוא כוכב. ג"כ תמיה' המור"ח וזמנה הולכת בבוא דכוכבא. דמכרי קים לן מהה מהלך ארס בניוני ביום המורכב מהלך תלת מאה פרסי דהיינו מהלך ל' יום וקתני הכא ואי דלינן טפי כלומר מינות יורר נמצא דהאי הבלא מהלך תשם מאות שנה פחות ל' יום שיעור תלת מאה פרסי דהיינו גליה דהא מן הארץ ועד לקריע מהלך תשם מאות שנה אבל בין ארעא לעובא ליכא אלא תלת פרסי: שבקת מידי בעלמא דלא אחריבת. לפי שראה אותו מגביה כל כך

דכא הוגל שפנימי לו כי זה החיצון היה שוטף כל העולם: אמר ליה החיצון תא חזי גבורתא. כאומר אל תחשוב בדעתך שאוכל אני לחגביה עצמי כלום ויתר משיעורי שאפי' כמלא חוט השערה אני שלי חזן מתחומי: הורמי בר ליליא. אותו שד: אקופיא דשורא. על שני החומה: ולא יכיל. פרישא למיטטייה להוואה שד: מסרגנא ליה. שמו לו שני אופכין על שתי פרודות: **אמר ר' רבא** חזי חזקתא דרבי שמעון ורבנן הא קמ"ל דרבי מנחם בר' יוסי כר' שמעון סבירא ליה: **הדרן עלך המוכר את הבית**
המוכר את הספינה מוכר את התורן ואת הגם ואת העוגין ואת כל המהיגין אותה אבל לא מוכר לא את העבדים ולא את המרצופין ולא את האנתיקי ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכוורין: **גמ' תורן איסקריא** וכן הוא אומר י' ארו מלגזן לקחו לעשות תורן עליך: גם אדרא וכן הוא אומר ש"ש ברקמה ממצרים היה מפרשך להיות לך לנס: **עוגין תני רבי חייה** אלו עוגינין שלה וכן הוא אומר ה' הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן: **תעגנה** לבלתי היות לאישי: **מנהיגין א"ר** אבא אלו המשוטיין שלה וכן הוא אומר י' אלוניס מבשן עשו משוטיך ואבע"א מהכא י' וירדו מאניותיהם כל תופשי משוט ת"ר המוכר את הספינה מוכר את האיסקלה ואת בור המים שבתוכה: **רבי נתן** המוכר את הספינה מוכר את הביצית סומכוס אומר א' המוכר את הספינה מוכר את הרוגית אמר רבא ביצית היינו דוגית: **רבי נתן** בבלאה הוה קארי לה בוצית כדאמרי אינשי: **בוציאתא דמיאשן** סומכוס דבר ארץ ישראל קארי לה דוגית דמטבע לספינה מיתחיו כי צוציאתא דנורא חיוורתא ברישא ומחינן ליה באלותא דחקיק עליה אהיה אשר אהיה י"ה צבאות אמן אמן סלה גוייח אמר רבא אשתעו ל' נחותי ימא בין גלא לגלא תלת מאה פרסי ורומא דגלא תלת מאה פרסי זימנא חדא הוה אזלינן באורחא ודלינן גלא עד דחוינן בי מרבעתייה דכוכבא זוטא והויא ל' כמבוד ארבעין גריי בורא דחדדלא ואי דלינן טפי הוה מקלינן מהבליה ורמי לה גלא קלא לחברתה חבירתי שבקת מידי בעלמא דלא שטפתיה דניתי אנה: **ונאבדיה א"ל** פוק חזי גבורתא דמריך: **וכן הוא אומר חוטא חלא** ולא עברי שנאמר ה' האותי לא תיראו נאם ה' אם מפני לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים חוק עולם ולא יעברנהו אמר ר' רבה לדידי חזי ל' הורמין בר לילית כי קא רהיט אקופיא דשורא דמחווא ורהיט פרשא כי רכיב: **חיותא מתתיה ולא יכיל ליה זמנא** חדא הוה מסרגנא ליה תרתי בודנייתי וקיימן אתרי

הגהות הב"ח

(א) גמ' דניתי אנה נהחריבה ח"ל: (ב) שם פוק חזי גבורתא דמריך דאפי' מלא חוטא דחלא לית דעבי: (ג) ר"ש חזן גלא וכו' שמוע קולו של חבירו דמ"ד: (ד) ר"ש פוק וכו' כלומר פוק (ל) סמ"ח וי"ד ס"א: (ה) ר"ש חזן: (ו) ר"ש חזן ולא יכיל ליה השד שויה כן צימא:

מוסף רש"י

רבי נתן בבלאה. שנה מכלל כדאמרינן צ"כ [למקן קלא]. והוא פני כנמן כנמן ג' י"ג [ח]. בוציאתא. ספינת קטנות וקצות מלגזן עד מהוה על ספינ שקורין קיימ"ט [שבת ק"א].

מוסף תוספות

א. שאפי' שחורות שבה הם מכוורין אלא אמר היא וכל מה שבתוכה. מיעב"ל